

Відділ освіти Олевської райдержадміністрації
Олевська загальноосвітня школа I-III ст. №3

Цікава каліграфія

Вчитель початкових класів
Лузіна В.М.

2010 р.

Лузіна В.М. Збірник вправ для каліграфії.

*Схвалено методичною радою Олевської ЗОШ I-III ст. №3
(Протокол № від 01 .12 .10 .)*

**Яка охайна, симпатична
Хвилинка ця каліграфічна!**

Для відпрацювання каліграфічного письма в добірку включені екологічні хвилинки, українські народні прислів'я та найпоширеніші фразеологізми. Встановлюючи відповідність між

стійкими словосполученнями та їхнім тлумаченням, діти вводять їх в активний словниковий запас, розвивають пам'ять, пізнають образність та багатство рідної мови.

Українські народні прислів'я

1. а аб аг ам ае ау Га Да Ва Фа На
А Аа Аз Ан Ав Ап Ас Ае Ак Ар
Аби руки і охота – буде зроблена робота.
Слухай агронома – матимеш хліб вдома.
2. б ба бо бе бу бі Аб Об Дб
Б Бб Ба Бо Би
Був би послом, якби не вдався ослом.
Бджола мала, а й та працює.
3. в вв ва во ви ве ві Єв Рв Кв Дв
В Вр Вл Вд Вб Вн
В чужім краю і солов'ї не цвірінькають.
Врожайного року багато грому.
4. г ги гн гр уг яг ог аг Рг Уг Мг
Г Гг Гн Гр Ге Га Гл Ги
Гарна клітка не нагодує пташки.
Горобець маленький, а серденько має.
5. г га го ге гу ги гі г г
Г Гг Гу Га Ге Гн Ги
Гава на ганку пекла запіканку.
У березні кожух і без гудзиків теплий.
6. д дл др до ди ду дь дж дз

Д Дм Ди Др Да До Ді
Дружній череді вовк не страшний.
Дивиться лисичкою, а думає вовком.

7. е ей ен ек ем ес ев Те Ре Че Ке

Е Ее Ел Ед Ер Еж

Без води і не туди, і не сюди.

Де вода, там і верба.

8. є єє єз єд єв єм ає оє іє

Є Єв Єш Єм Єк

Не будь тим, що моркву рис.

Вовк линяє, а вдачі не міняє.

9. ж жж жа же жо жу жі

Ж Жж Жа Же Жу

Дружні сороки і орла заклюють.

Бджола мала, а й та працює.

10. з зу за зо зе зь зя зі

З Зз Зі За Зи За Зу

Не потрібна солов'ю золота клітка, краща йому зелена вітка.

Буде котюзі по заслuzі.

11. и ли ми ти чи ир ик иц

Вовка ноги годують.

Говорить, як лисиця, а за пазухою камінь держить.

12. і іі ії ія ію іа ін. ік іс

І Ія Іп Ів Ір Ід

І золоті удила коневі не милі.

І мишка в свою норку тягне корку.

13. і її ін ім їд їв їк їж

Ї Їв Їд Їс Їм Їл

Лев - цар звірів, а боїться комарів.

На мені покатаються, як на їжаку.

14. й йй йо ай яй ой ей ій

Й Йй Йо Йй

Свій пес як укусить, то найгірше болить.

Великій череді вовк не страшний.

15. к кк кок и км кс кі кю

К Кк Ка Ко Кі Ке

Кота в мішку не купують.

У всякої пташки свої замашки.

16. л лл ла ло лр лі лу лт

Л Лл Лу Ла Ле Лі

Людина без Вітчизни, як соловей без пісні .

Ліпше пташці на зеленій вітці, ніж у пана в золотій клітці.

17. м мм ма ме мо ми мі мд

М Мм Ма Мс Ми Мл

Майська роса краща вівса.

Май холодний — рік хлібородний.

18. н нг нр не на но ня

Н Нн На Ни Ню Ня

Не довіряй козу вовкові, а капусту козі.

Не вчи солов'я співати, а орла літати.

19. о оо оа о пор от он ош

О Оо Ол Об Од

Орел мух не ловить.

Всяка сорока від свого язика страждає.

20. п пп па по пі пс пв пт пл

П Пп Па П'я Пе Пу

Поставили козла город стерегти.

Полохливий заєць і пенька боїться.

21. р рр. рі ре ро р. рю

Р Рр Ра Рі Ру Рн

Рідна земля — мати, а чужа — мачуха.

Ранні пташки росу п'ють, а пізні слізки ллють.

22. с сс. см сп ст св бс

С Сс Са Су Сі Со Сю

Своє гніздо найтепліше.

Сорока на хвості принесла.

23. т тт. та те то тр тм тс тя

Т Тт Ту Та Ті То

Травнева роса краща вівса.

Травневий дощ все одно, що з грибами борщ.

24. у уу ув ук ур ум уп ут

У Уу Уж Ул Уб

У зайця стільки стежок, як у клубку ниток.

У корови молоко на язиці.

25. ф фф фа фі фо фи

Ф Фф Фа Фе Фе

Файно тому живеться, хто за роботу береться.

26. х хх хі ха хо хе хи

Х Хх Хм Хо Хр Ха

Полохливий заєць і пенька боїться.
Корова в дворі - харч на столі.

27. ц цц цу ца ці ця ць цо

Ц Цц Ца Ци Цв ЦюЦв

Голодній курці все просо на думці.
Кішці смішки, а мишці слізки.

28. ч чч ча чі чо чи чу

Ч Чч Ча Чу Чк Че Чо

Вивченого пса нічим не підкупиш.
І ведмедя вчать танцювати.

29. ш шш ше ша шо ши ші шу

Ш Шш Ша Шу Ши Шк

Коза з вовком тягалася, тільки шкура зосталася.
Гусь свині не товариш.

30. щ щщ ща щці щу

Щ Щщ Щу Ща Що Ще

Лякана ворона куца боїться.
Ще й на нашій вулиці зозуля закує.

31. ь ьь ть сь м. ль нь рь

Прислів'я з пташиний дзьоб, а мудрості в ньому ціле озеро.
Прислів'я нам допомагають, хоч інколи гіркі бувають.

32. ю юю аю ию ею ою ію яю

Ю Юю Юр Юк Юш Юн

Птицю пізнають по пір'ю, а людину по мові.

Ранні пташки росу п'ють, а пізні слізки ллють.

33. я яя ія ря мя пя вя бя ся

Я Яя Яр Ян Яч Як Ял

Дурний язик — голові не приятель.

Де лелека водиться, там щастя родиться.

Тематичні групи

I. Книги

1. Книги – ключ до знань.
2. Книга вчить, як на світі жить.
3. Книгу читай, розуму набирай.

II. Праця

1. Маленька праця краща за велике безділля.
2. Зробив діло – гуляй сміло.
3. Хочеш їсти калачі, несли на печі.

III. Добро

1. Не одяг красить людину, а добрі діла.
2. Доброму скрізь добре.
3. Хто не чинить лихого, тому не страшно нічого.

IV. Слово

1. Гостре словечко коле сердечко.
2. Умій сказати, умій і змовчати.
3. Не мели язиком, як пес хвостом.

V. Лінь

1. Під лежачий камінь і вода не тече.
2. І за холодну воду не береться.
3. Ховається від роботи, як пес від мух.

VI. Здоров'я

1. Хто курить і п'є, здоров'я псує.
2. У здоровому тілі здоровий дух.
3. Аби здоров'я, а хліб буде.

VII. Досвід

1. Сім раз одмір, а один раз відріж.
2. Не спитавши броду, не лізь у воду.
3. Чужим конем не наїздишся.

VIII. Батьківщина

1. Людина без Вітчизни як соловей без пісні. .
2. Та земля мила, де мати родила.
3. Всюди на світі добре, а вдома найкраще.

IX. Птахи

1. Ліпше пташці на зеленій вітці, ніж у пана в золотій клітці.
2. Ранні пташки росу п'ють, а пізні слізки ллють.
3. У всякої пташки свої замашки.

X. Тварини

1. За двома зайцями не ганяйся і одного не зловиш.
2. Дивиться лисичкою, а думає вовком.
3. Щоб рибку їсти, треба в воду лізти.

Фразеологізми

1.

Аби день до вечора.
Дуже низько.
Аж кипить у руках.

Аж до ніг.
Недбало, без великого завзяття.
Швидко щось робить.

2.

Без толку.
Аж душа радіє.
Брати близько до серця.

Відчувати задоволення, піднесення.
Переживати за щось.
Так, що не можна зрозуміти.

3.

Викинути з голови.
Водити за ніс.
Гнути спину.

Назавжди забути.
Працювати.
Бути нещирим, приховувати щось.

4.

Грати першу скрипку.
Дати маху.
Догори ногами.

Не так, як слід, як повинно бути.
Бути лідером у якійсь справі.
Помилитись.

5.

Душі не чути.
Заварити кашу.
Комар носа не підточить.

Створювати проблеми.
Робити щось дуже якісно.
Захоплюватися кимось.

6.

Кури не клюють.
Мати кам'яне серце.
На сьомому небі.

Бути жорстоким.
Дуже веселий, задоволений.
Дуже багато.

7.

Мухи не зачепить.
Не видавиш і слова.
Ні кує, ні меле.

Неговіркий, небалакучий.
Не реагувати ні на що.
Про спокійну людину.

8.

Пасти задніх.
Собаку з'їсти.
Старий лис.

Багато чого знати.
Хитра людина.
Відставати у чомусь.

9.

Темний ліс.
Язик без кісток.
Як гриби після дощу.

Говіркий, балакучий.
Дуже швидко з'являтися.
Щось незрозуміле, заплутане.

10.

Березова каша.
Битий шлях.
У голову втовкти.

Центральна дорога.
Заставити вивчити.
Покарання різками.

Екологічні хвилинки

1. Соми на зиму зариваються у найглибші ями.
2. Тритони і жабки всю зиму проводять у мулі.
3. Молюски вмерзають в лід і очікують весни.
4. Ящірки ховаються на зиму в підземних норах кротів.
5. Риби повільно плавають у воді, бережуть сили.
6. Через комиш крізь товщу криги проходить у воду кисень.
7. Серед зимуючих птахів є сороки, горобці, синички, голуби, дятли.
8. З Півночі до нас прилітають шишкарі, снігурі, омелюхи.
9. Восени відлітає соловей, шпак, зозуля, качка, лелека, журавель.
10. Горобці люблять несолоне сало, хліб, пшоно, насіння рослин.
11. Синичка розшукує оціпенілу гусинь, комахок у тріщинах кори.
12. Ворона дуже любить ласувати мишами і може битися з котями.
13. Повзики вміють бігати вниз головою і підбирати насіння дерев.
14. Дятлики господарюють на стовбурах дерев.
15. Тетеруки скорочують свій ягідний раціон і годуються сережками вільхи, берези.
16. Сніданок північних омелюхів – насіння ясена, клена, липи.
17. Ягоди шипшини, глоду, барбарису, калини – солодощі снігурів.
18. В заметіль у шишкаря з'являються пташенята.
19. Взимку під снігом народжуються маленькі ведмежата (500г).
20. Шість місяців вниз головою спить кажан (+5).

21. Півроку у нірці, утепленій мохом, травою, листям спить клубочком їжак (+2).
22. Борсук для зимівлі згрібає листя, влаштовує м'яку постіль.
23. Заєць їсть кору дерев, тоненькі гілочки, озимі, а спить під снігом.
24. Білочка спить 22 години на добу, ласує горішками, грибами.
25. Козулі, олені та лосі люблять осику, хвою.
26. Дикі кабани смакують корою, відшуковують гризунів.
27. Лисичка від холоду ховається в норі.
28. Мурашник може існувати на одному місці сто років.
29. Одне дерево за добу забезпечує киснем трьох людей.
30. Жолуді дуба первісним людям були першим хлібом.

Скоромовки

1. Бобер на березі з бобренятами бублики пік.
2. Жовтий жук купив жилет,
Джемпер, джинси та жакет.
3. Їла Марина малину.
4. Бурі бобри брід перебрели,
Забули бобри забрати торби.
5. Летіла лелека, заклекотіла до лелеченят.
6. В сіренької горлички туркотливе горлечко.
7. Летів горобець через безверхий хлівець.
Ніс четверик гороху, без червотоку,
Без червоточини, без почервоточини.
8. Наша верба найкорчукуватіша.
9. Не турбуйте курку, курчаточок, кучерявих клубочаточок.
10. Ой був собі коточок,
Украв собі клубочок
Та й сховався в куточок.
11. Побачив вовк козу,
Забув про грозу.
12. Ворона проворонила вороненя.
13. Невеличка перепеличка під полукипком розпідпадьюмкалась.
14. Всім подобається це куце цуценя.
15. Сів шпак на шпаківню, заспівав шпак півню:
"Ти не вмієш так, як я - так, як ти, не вмію я".
16. Ти, малий, скажи малому
Хай малий малому скаже,
Хай малий теля прив'яже.
17. У нас надворі погода розмокропогодилася.
18. Хитру сороку спіймати морока,
А на сорок сорок - сорок морок.
19. Дзижчить над житом жвавий жук,

- Бо жовтий він вдягнув кожух.
20. Черепашці з черепашенятами
Важко змагатися із жабенятами.
21. У бобра добра багато.
22. Дрова рубали два дроворуби.
23. Ой, збирала Маргаритка маргаритки на горі. Розгубила маргаритки Маргаритка у дворі.
24. Ходить квочка коло кілочка,
Водить діток, дрібних квіток.
25. Сидів горобець на сосні,-
Заснув - і упав уві сні.
Якби не упав уві сні.
Сидів би він ще на сосні.
26. Ходить перепел між полукипками зі своїми перепеленятками.
27. Не турбуйте курку - клює курка крупку.
28. Летів пелікан через океан.
29. Тигр ричить, ричить тигриця, пролетіла низько птиця.
30. Жабка спала в жабурині, жук – під кущиком ожини.

Література

1. Волкова А.С. Зима. Київ «Грайлик» 1991.
2. Колісник І.В. Крилаті вислови та фразеологізми на уроках мови.
3. Скуратівський В. Святки. Київ «Українознавство» 1994.
4. Шумада Н. С.. Збірка "Народ скаже — як зав'яже: Українські народні прислів'я, приказки, загадки, скоромовки." Київ, Веселка, 1985
5. <http://abetka.ukrlife>.
6. <http://traditions.org.ua>